

**ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ VE ANADOLU ÜNİVERSİTESİ ORTAK
ÖZEL EĞİTİM DOKTORA PROGRAMINA İLİŞKİN BİLGİLER**

Özel Eğitim Doktora Programı, toplam 30 krediden az olmamak koşulu ile en az 10 (on) adet ders, yeterlilik sınavı, tez önerisi ve tez çalışmasından oluşur. Yeterlilik sınavı, tez önerisi ve tez çalışması kredisiz olup, başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Öğrencilerin mezun oldukları alana bağlı olarak, en az 4 en fazla 8 ders alarak bilimsel hazırlığı başarıyla tamamlamaları gerekmektedir. Öğrencinin alması gereken zorunlu ve seçmeli dersler aşağıda belirtilmiştir.

Güz Dönemi (I. Yarıyıl)

Dersin Adı	Saat	Krd
	T+U	
Seçmeli Dersler [3]		

Bahar Dönemi (II. Yarıyıl)

Dersin Adı	Saat	Krd
	T+U	
Seçmeli Dersler [3]		

Güz Dönemi (III. Yarıyıl)

Dersin Adı	Saat	Krd
	T+U	
Seçmeli Dersler [4]		

Bilimsel Hazırlık Dersleri

Dersin Adı	Saat	Krd
	T+U	
Özel Eğitim (Special Education)	4+0	4
Psikolojiye Giriş (Introduction to Psychology)	3+0	3
Erken Çocuklukta Özel Eğitim (Early Childhood Special Education)	3+0	3
Uygulamalı Davranış Analizi (Applied Behavior Analysis)	4+0	4
Eğitsel Davranışsal Ölçme ve Değerlendirme (Educational Behavioral Measurement and Evaluation)	4+0	4
Zihin Engelliler ve Eğitimi (Individuals with Cognitive Disabilities and their	3+0	3

Education)		
Bireysel Farklar ve Psikolojiye Yaklaşımları (Individual Differences and Psychological Approaches)	3+0	3
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları (Individualized Education Programs)	2+0	2
Kaynaştırma ve Destek Özel Eğitim Hizmetleri (Inclusion and Special Education Services)	2+0	2
Aile Eğitimi ve Rehberliği (Family Education and Guidance)	3+0	3

Seçmeli Dersler

Dersin Adı	Saat T+U	Krd
Tek Denekli Araştırma Yöntemleri (Single Subject Research Methods)	3+0	3
İşitme Engellilerde Aile Danışmanlığı ve Uygulamaları (Counselling Parents Who Have a Hearing Impaired Child and Practice)	1+2	2
Özel Eğitim Araştırmalarını Değerlendirme (Evaluating Special Education Research)	3+0	3
Uygulamalı Aile Eğitimi (Applied Parental Training)	3+0	3
Disiplinlerarası Özel Eğitim Semineri (Interdisciplinary Special Education Seminar)	3+0	3
Gelişimsel Yetersizlik Gösteren Çocukların Sosyal Yeterliklerinin Geliştirilmesi (Developing Social Competence of Childrens with Developmentally Delayed)	3+0	3
Erken Çocuklukta Özel Eğitim Araştırmalarının İncelenmesi (Reviews of Studies Regarding Early Childhood Special Education)	3+0	3
Özel Gereksinimi Olan Yetişkinler (Adults with Special Needs)	3+0	3
Tek Denekli Araştırmalarda Meta-Analiz (Meta Analysis in Single Subject Research)	3+0	3
Nitel Araştırma Yöntemleri (Qualitative Research Methods)	3+0	3
Özel Eğitimde İstatistiksel Yöntemler (Statistical Methods in Special Education)	3+0	3
Özel Eğitim Destek Hizmetleri (Services of Special Education)	3+0	3
Özel Eğitimde Akademik Yazım Yöntemleri (Academic Writing Methods in Special Education)	3+0	3
Akademik Becerilerin Öğretimi (Teaching Functional Academic Skills)	3+0	3
Akademik Olmayan Becerilerin Öğretimi (Teaching Non-Academic Skills)	3+0	3
Özel Gereksinimi Olan Çocuklara Matematik Öğretimi (Mathematics Instruction for Children Special Learning Needs)	3+0	3
Zihin Engelinin Kavramsal ve Kuramsal Temelleri (Conceptual and Theoretical Bases of Intellectual Disability)	3+0	3
Zihin Engelli Bireyler ve Kaynaştırma (Individuals with Intellectual Disabilities and Inclusion)	3+0	3
Zihin Engellilerde Öğretmenlik Uygulaması (Practicum in Intellectul Disabilities)	2+2	3
Özel Eğitimde Temel Konular (Fundamental Topics in Special Education)	3+0	3
İşitme Engelliler ve Normal Çocuklarda Dil Gelişimi Kuramları (The Language /Communication Theories in Normal Hearing and Hearing Impaired Children)	3+0	3

İşitme Engelli Çocukların Konuşma Özellikleri (Speech Characteristics of Hearing Impaired Children)	3+0	3
İşitme Engelliler için Fen Bilgisi Eğitimi (Science Education of Hearing Impaired Children)	3+0	3
İşitme Engelli Çocuklar için Öğretme-Öğrenme Modelleri ve Öğretme Stratejileri I (Teaching-Learning Models and Teaching Strategies to Hearing Handicapped Children I)	7+0	7
İşitme Engelli Çocuklar için Öğretme-Öğrenme Modelleri ve Öğretme Stratejileri II (Teaching-Learning Models and Teaching Strategies to Hearing Handicapped Children II)	7+0	7
İşitme Engelli Çocuklar ve Eğitimleri (Children with Hearing Impairment and Education)	3+0	3
Görme Engelliler ve Erken Çocukluk Gelişimi (Individuals with Visual Impairments and Early Childhood Development)	3+0	3
Görme Engellilerin Eğitsel Değerlendirilmesi (Educational Assessment of Individuals with Visual Impairments)	3+0	3
Görme Engellilerin Erken Çocukluk Döneminde Değerlendirilmesi ve Eğitim Programı Hazırlanması (Early Childhood Assessment of Individuals with Visual Impairments and Development of Education Program)	3+0	3
Görme ve Ek Engelli Öğrenciler İçin Öğretim Desenlenmesi (Designing Instruction for Individuals with Visual Impairments and Additional Disabilities)	3+0	3
Görme Engelliler İçin Destekleyici Teknolojileri (Assistive Technologies for Individuals with Visual Impairments)	3+0	3
Görme Engellilerde Erken Çocukluk Dönemi Eğitimi (Early Childhood Education for Individuals with Visual Impairments)	3+0	3
Görme Engelli Çocuklarda Sosyal Beceri Eğitimi (Social Skill Instruction for Children with Visual Impairment)	3+0	3
Görme Engelli Bireylere Tamamlayıcı Becerilerin Kazandırılması (Teaching Supplemental Skills for Individuals with Visual Impairments)	3+0	3
Üstün Zekalılarda Erken Eğitim (Giftedness and Early Childhood Education)	3+0	3
Zeka, Üstün Zeka ve Yaratıcılık Kuramları (Theories and Models of Intelligence, Giftedness and Creativity)	3+0	3
Üstün Zekalılar Öğretimi II: Yaratıcı Düşünce Modelleri (Teaching the Gifted II: Creativity Models)	3+0	3
Üstün Zekalılar ve Aile Ortamı (Parenting the Gifted)	3+0	3
Okuma Akıcılığının Geliştirilmesi (Improvement of Reading Fluency)	3+0	3
Okuduğunu Anlama Stratejileri (Reading Comprehension Strategies)	3+0	3
Öğrenme Güçlüğünde Tanı ve Değerlendirme (Diagnosis and Assessment of Learning Disabilities)	3+0	3
Öğrenme Güçlüğü'nün Erken Çocukluk Dönemi Belirtileri (Learning Disability Signs in Early Childhood)	3+0	3
Öğrenme Güçlüğü Araştırmaları (Research in Learning Disabilities)	3+0	3
Aile Eğitimi (Parent Training)	3+0	3
Erken Eğitim Programı (Early Intervention Programs)	3+0	3
Bebek ve Çocuklarda Motor Gelişim (Motor Development on Infant and Toddlers)	3+0	3
Okulöncesi Düzeyde Gelişimsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin Etkinlik Temelli Öğretim Uygulamaları (Activity-Based Teaching Practices for Preschool Children with Development Disabilities)	3+0	3

Erken Çocuklukta Özel Eğitimde Değerlendirme (Assessment in Early Childhood Special Education)	2+2	3
Erken Çocuklukta Özel Eğitim Sunma Modelleri ve Öğretim Yaklaşımları (Special Education Instructional Models and Teaching Approaches in Early Childhood)	2+2	3
Erken Çocuklukta Özel Eğitimde Aile-Merkezli Uygulamalar (Family Centered Practices in Early Childhood Special Education)	2+2	3
Erken Çocuklukta Özel Eğitimde Bilimsel Dayanaklı Uygulamalar (Research-based Practices in Early Childhood Special Education)	3+0	3
Erken Çocuklukta Özel Eğitimde Çağdaş Yaklaşımlar (Contemporary Approaches in Early Childhood Special Education)	2+2	3
Erken Çocuklukta Özel Eğitimin Kuramsal Temelleri (Theoretical Foundations of Early Childhood Special Education)	2+2	3
Orta ve İleri Derecede Yetersizliği Olan Çocukların Öğretimi (Teaching Students with Moderate to Severe Disabilities)	3+0	3
Çok Engelli Çocuklar için Öğretimin Desenlenmesi (Designing Instruction for Children with Multiple Disabilities)	3+0	3
Çok Engellilerde İletişim Yöntem ve Teknikleri (Communication Methods and Techniques for Individuals with Multiple Disabilities)	3+0	3
Çok Engellilerde Kaynaştırma (Inclusion for Individuals with Multiple Disabilities)	3+0	3
Otistik Çocukların Eğitimi (Teaching Children with Autism Spectrum Disorder)	3+0	3
Kaynaştırma Öğrencilerine Destek Sağlayacak Öğretmen Yardımcılarının Yetiştirilmesi (Training Paraprofessionals for Providing Support Services to Inclusion Students)	3+0	3
Yanlışsız Öğretim Yöntemleri (Errorless Training Methods)	3+0	3
Kaynaştırma Ortamlarında Sınıf ve Davranış Yönetimi (Classroom and Behavior Management in Inclusive Settings)	3+0	3
Kaynaştırma Ortamlarında Öğretmen-Öğrenci İlişkisi (Teacher-Student Relationship in Inclusive Classrooms)	3+0	3
Kaynaştırma Araştırmaları (Research in Inclusion)	3+0	3
Çocuklarda Dil Bozuklukları: Terapi Yaklaşımları (Childhood Language Disorders: Therapy Approaches)	3+0	3
Alternatif İletişim Yöntem ve Teknolojileri (Alternative Communication Methods and Technologies)	2+0	2
İşlevsel İletişim Öğretimi (Functional Communication Training)	2+0	2

Özel Eğitim

(4-0-4)

Özel gereksinimi olan çocuklar ve özel eğitim, gelişimsel yetersizlikler, zihinsel yetersizlik ve otistik bozukluklar, öğrenme güçlükleri, işitme yetersizlikleri, dil ve konuşma bozuklukları, duyu ve davranış bozuklukları, görme yetersizlikleri, bedensel yetersizlikler, üstün zeka ve yetenek, kaynaştırma, erken eğitim, Dünya'da ve Türkiye'de özel eğitim uygulamaları.

Psikolojiye Giriş

(3-0-3)

Psikolojinin tanımı, psikoloji tarihi, psikolojinin alanları (sosyal psikoloji, klinik psikoloji, eğitim psikolojisi vs.), psikoloji kuramları (davranışçı kuramlar, bilişsel kuramlar, varoluşçu kuram vb.), psikolojinin

biyolojik temelleri, zeka ve kuramları, duyum ve algılama, bellek, kişilik ve kuramları, normal dışı davranışlar, güdülenme, heyecan, savunma mekanizmaları.

Erken Çocuklukta Özel Eğitim

(3-0-3)

Gelişimsel gerilik kavramı ve gelişimsel geriliği olan çocuklar, erken çocuklukta özel eğitimin tanımı, önemi, kuramsal yaklaşımları, tarihsel gelişimi, yasalarda erken çocuklukta özel eğitim, erken çocuklukta özel eğitimde rol oynayan uzmanlar ve destek personel, erken çocuklukta özel eğitime aile katılımı, erken çocukluk döneminde tarama, tanılama, programlama amaçlı değerlendirme, standart ve alternatif değerlendirme yaklaşımları ve araçları, erken çocukluk döneminde programa dayalı değerlendirme, standart ve alternatif yaklaşımlar. Bireyselleştirilmiş aile hizmet planı-BAHP, geçiş süreci, eğitim sunma modelleri ve öğretim yaklaşımları, küçük adımlar erken eğitim programı.

Uygulamalı Davranış Analizi

(4-0-4)

Uygulamalı davranış analizinin temelleri, tarihçesi, tanımı, ilkeleri ve önemi. Hedef davranış belirleme, tanımlama, ölçme ve kaydetme. Hedef davranışa ilişkin toplanan verilerin analizi ve değerlendirilmesi. Öğretime karar vermek için verilerin kullanımı. Davranış artırma ilkeleri ve işlem süreçleri, pekiştirme çeşitleri ve kullanımı, sembol pekiştirme, yeni davranışların kazandırılmasında ilkeler ve işlem süreçleri, davranış azaltma ilkeleri ve işlem süreçleri, ayrımlı pekiştirme, sönme, tepkinin bedeli.

Eğitsel Davranışsal Ölçme ve Değerlendirme

(4-0-4)

Özel eğitimde ölçme ve değerlendirme kavramları, özel eğitimde değerlendirmenin amaçları, eğitsel ve tıbbi değerlendirme yaklaşımları, Türkiye’de ve ileri ülkelerde eğitsel ve davranışsal değerlendirme uygulamaları, eğitsel değerlendirmenin basamakları, formal ve informal değerlendirme teknikleri, tek basamaklı ve zincirleme davranışların ölçümünde ve kayıt edilmesinde kullanılabilecek teknikler, değerlendirme verilerini yorumlama, raporlaştırma ve eğitimde kullanma, bireyselleştirilmiş eğitim programının izlenmesi ve değerlendirilmesi.

Zihin Engelliler ve Eğitimi

(3-0-3)

Terim ve tanımlar, AAIDD tarafından yapılan tanımlarının kuramsal temelleri, sınıflama, görülme sıklığı ve yaygınlık, zekânın değerlendirilmesi, uyumsal davranışların değerlendirilmesi, biyolojik kaynakları ve önlenmesi, zeka geriliğinin psiko-sosyal yönleri, hafif geriliği olan bireylerin özellikleri, ağır geriliği olan bireylerin özellikleri, bebeklik ve erken çocuklukta eğitim, ilköğretim, geçiş yılları.

Bireysel Farklar ve Psikolojiye Yaklaşımları

(3-0-3)

İnsan davranışlarını bilimsel yöntemle inceleme, bireysel, bireylerarası, bireyin kendi içindeki farkları ve özel eğitim sınıflandırmaları, yetersizliği olanlara hizmet yaklaşımları, farklılığın nedenlerini, sonuçlarını ve giderilmesini açıklayan psiko-dinamik, biyofiziksel, davranışsal, sosyolojik ve diğer yaklaşımlar.

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları

(2-0-2)

Öğretim programının öğeleri, bireyselleştirilmiş eğitim programı nedir, nerede ve kimler tarafından geliştirilir, özel eğitim alanında program geliştirmeye ve var olan programları uyarlamaya neden gerek vardır, bireyselleştirilmiş eğitim programlarının öğeleri ve geliştirilmesi, öğrencilerin değerlendirilmesi, varolan performans düzeyinin belirlenmesi, uzun ve kısa dönemli amaçların belirlenmesi ve yazılması, özel eğitim ve destek hizmetlerin belirlenmesi, tüm hizmet planları, aile hizmet planları ve geçiş planları, uzun ve kısa dönemli amaçları yıla yayma.

Kaynaştırma ve Destek Özel Eğitim Hizmetleri

(2-0-2)

Özel eğitimde yerleştirme yaklaşımları, birlikte ve ayrı eğitim. Özel eğitimle ilgili yasal düzenlemelerde kaynaştırma, kaynaştırmanın tanımı, en az kısıtlayıcı eğitim ortamı kavramı, tarihçe ve yasal dayanaklar, kaynaştırma türleri. Destek özel eğitim hizmetleri; danışmanlık, sınıf-içi destek ve kaynak oda. Kaynaştırmada işbirliği, tanımı, önemi ve türleri. Türkiye’de kaynaştırma, kaynaştırmanın başarısını etkileyen etmenler, kaynaştırma ile ilgili araştırmalar.

Aile Eğitimi ve Rehberliği

(3-0-3)

Zihin engelli çocuk ve ailelerinin özellikleri, zihin engelli öğrencilerin ailelerinin geçirdikleri uyum evreleri, zihin engelli çocukların eğitimine aile katılımının önemi, kuramsal ve yasal dayanakları, yasalarda ailelere getirilen hak ve sorumluluklar, ailelerin zihin engelli öğrencinin eğitim sürecine katılımı, öğrencinin değerlendirilmesi, bireyselleştirilmiş eğitim programının hazırlanmasına ailenin katılımı, ailelere öğretme becerileri kazandırma, 0-3 yaş dönemi zihin engelli çocuklar ve aileleri için bireyselleştirilmiş aile hizmet planı (BAHP) ve ev öğretim programlarının hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi.

Tek Denekli Araştırma Yöntemleri

(3-0-3)

Bu dersin sonunda; öğrenciler bilimsel araştırma ve öğrenme süreçlerini tanımlayabileceklerdir. Uygulamalı davranış analizi ilkelerini betimleyebilecek. Ölçme ve değerlendirme kavramlarını betimleyebilecek. Geçerlik konusunu betimleyebilecek. Güvenirlik kavramını tartışabilecek. Tek-denekli araştırmalarda verileri görsel olarak analiz edebilecek. Tek-denekli araştırmaların özelliklerini betimleyebilecek ve ABAB modelini tartışabilecek. Çoklu başlama modelini betimleyebilecek. Çoklu yoklama modelini betimleyebilecek. Karşılaştırmalı tek-denekli araştırma modellerini betimleyebilecek. Dönüşümlü uygulamalar modelini betimleyebilecek. Uyarlamalı dönüşümlü uygulamalar modelini betimleyebilecek. Paralel uygulamalar modelini betimleyebileceklerdir.

İşitme Engellilerde Aile Danışmanlığı ve Uygulamaları

(1-2-2)

İşitme kayıplı çocuğun aile dinamikleri üzerindeki etkileri. Aile içi dinamiklerin yeniden kurulması. Aileye eğitim ve danışmanlık desteği sağlamak. Vaka çalışması. Uygulama ve uygulama sonrası değerlendirme, seans raporu yazma. Zor vakaları tartışma ve çözüm önerileri.

Özel Eğitim Araştırmalarını Değerlendirme

(3-0-3)

Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Nicel Araştırma Yöntemleri: Betimsel ve Bağıntısıl. Nicel Araştırma Yöntemleri: Deneysel. Eğitim ve Özel Eğitim Dergilerini İnceleme. Öğrencilerin Yüksek Lisans Tezlerini İnceleme. Betimsel-Bağıntısıl Makale Değerlendirme. Bağıntısıl-Nedensel Karşılaştırmalı Makale Değerlendirme. Bağıntısıl-Nedensel Karşılaştırmalı Makale Değerlendirme. Deneysel Makale Değerlendirme.

Uygulamalı Aile Eğitimi

(3-0-3)

Aile. Özel Gereksinimli Çocuk ve Aile. Aile Katılımı. Aile Gereksinimleri. Aile Eğitimi. Hizmet Sunanlarla Aileler Arasındaki Koordinasyon ve İlişkiler. Aile Eğitimi Programları.

Disiplinlerarası Özel Eğitim Semineri

(3-0-3)

Özel Eğitim Alanı ve İlgili Disiplinler. Özel Eğitim Alanı ve Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik (PDR). Özel Eğitim Alanı ve Eğitim Teknolojisi. Özel Eğitim Alanı ve Eğitim Yönetimi. Özel Eğitim Alanı ve İlköğretim Programları. Özel Eğitim Alanı ve Okulöncesi Eğitim.

Gelişimsel Yetersizlik Gösteren Çocukların Sosyal Yeterliklerinin Geliştirilmesi

(3-0-3)

Temel Kavramlar: sosyal yeterlik, sosyal beceri vb. Sosyal becerilerin sınıflandırılması Sosyal yeterliğin değerlendirilmesi. Sosyometrik Teknikler. Doğal gözlemler, işlevsel analiz. Sosyal becerilerin öğretiminde stratejiler. İlgili araştırma sonuçlarının tartışılması. Sosyal becerilerin genellenmesi. Sosyal beceri öğretimi ile ilgili sosyal geçerlik çalışmaları.

Erken Çocuklukta Özel Eğitim Araştırmalarının İncelenmesi

(3-0-3)

Erken Çocuklukta Özel Eğitim: Temel Kavramlar. Literatüre Dayalı Konuyu Belirleme. Makale İnceleme ve Raporlaştırma.

Özel Gereksinimi Olan Yetişkinler

(3-0-3)

Geçişin Dayanakları: Tanımlar, Yasal durum, Uygulamalar. Geçişin Dayanakları: Destekler, Ailenin durumu ve araştırmalar. Geçiş Sürecinin Planlanması: Geçiş stratejileri. Geçiş Sürecinin Planlanması: Geçişin planlanması. Yetişkin Hizmetleri Sunanlar: Sivil toplum örgütleri. Yetişkin Hizmetleri Sunanlar: İş çevreleri. Mesleki Becerilerin Gelişimi: Temel iş becerilerinin kazandırılması. Mesleki Becerilerin Gelişimi: İstihdam edilebilirlik becerileri. Toplumsal Yaşama Geçiş: Aileden ayrılma. Toplumsal Yaşama Geçiş: Meslek sahibi olma. Güvenli Yaşam: Yaşam boyu eğitim, Sağlık, Sosyal güvenlik. Serbest zaman etkinlikleri, boş zaman etkinlikleri.

Tek Denekli Araştırmalarda Meta-Analiz

(3-0-3)

Tek Denekli Araştırma Yöntemlerinin Gözden Geçirilmesi. Meta-Analiz Nedir? Meta-Analizin Derlemeden Farkı. Meta-Analizin Basamakları. Microsoft Office Access 2007/2010 Kullanımı. Özel Eğitimde Meta-Analiz Bilimsel Dayanaklı Uygulamalar. Tek Denekli Araştırmalarda Meta-Analiz. Tek Denekli Araştırmalar İçin Kullanılan Meta-Analiz Yöntemleri. Tek Denekli Araştırmalarda Meta-Analiz Kullanılan Makalelerin İncelenmesi. Tek Denekli Araştırmalarda Meta-Analiz Yöntemlerinin Karşılaştırılması.

Nitel Araştırma Yöntemleri

(3-0-3)

Bu dersin sonunda; öğrenciler nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin temel özelliklerini açıklayabilecektir. Nitel araştırma yöntemindeki belli başlı desenlerin temel özelliklerini karşılaştırabilecektir. Nitel araştırma yöntemindeki temel veri toplama tekniklerini desenlerin temel özelliklerine göre açıklayabilecektir. Belirlenen bir konuya uygun nitel veri toplayabilecektir. Nitel araştırmalarda elde edilen verilerin özelliklerine uygun veri analizi tekniğini açıklayabilecektir. Nitel araştırma yöntemiyle yapılmış araştırmaların raporlaştırılmasının uygunluğunu değerlendirebilecektir.

Özel Eğitimde İstatistiksel Yöntemler

(3-0-3)

İstatistiğin temel kavramlarını açıklayabilme. Derlenen verilerden seriler oluşturabilme. Merkezi eğilim ve değişkenlik ölçüleri ile bilgiler üretebilme. Olasılık hesaplamaları yapabilme. Örneklem planı ve uygulaması yapabilme. Nicel ve nitel değişkenler arasındaki ilişkiyi açıklayabilme. İndeks hesaplamaları yapabilme. Zaman serisi ve çözümlemesi yapabilme.

Özel Eğitim Destek Hizmetleri

(3-0-3)

Bu dersin sonunda; öğrenciler kaynaştırma ortamlarını tanımlayabilecektir. Kaynaştırma ortamlarında işbirliğini yorumlayabilecektir. Kaynaştırma uygulamalarında öğrenci gereksinimlerini değerlendirmeye ilgili yorum yapabilecektir. Kaynaştırma ortamlarında öğretimin planlanmasını anlatabilecektir. Kaynaştırma ortamlarına yerleştirilebilecek yetersizlik türlerini sıralayabilecektir. Öğretimsel uyarlamaları örneklendirebilecektir. Kaynaştırma ortamlarında bağımsız öğrenme stratejilerini tanımlayabilecektir. Kaynaştırma uygulamalarında öğrenmenin değerlendirilmesiyle ilgili yorum yapabilecektir. Kaynaştırma uygulamalarında davranış yönetimini tanımlayabilecektir. Sosyal yeterliklerin geliştirilmesini tanımlayabilecektir.

Özel Eğitimde Akademik Yazım Yöntemleri

(3-0-3)

Özel Eğitimde Akademik Yazım Yöntemleri dersinde lisansüstü seviyede farklı kaynak tarama yöntemleri, literatür tarama teknikleri, farklı stillere göre kaynakça oluşturma ve atıf yapma şekilleri, akademik yazı yazma kuralları ile teknikleri ve araştırma etik ilkeleri konuları yer almaktadır.

Akademik Becerilerin Öğretimi

(3-0-3)

Akademik Becerilerin Kapsamı. Akademik İçeriğin İncelenmesi: Türkçe içeriği, Matematik içeriği, Fen Bilgisi içeriği, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler içeriği. İşlevsel Akademik Becerilerin Belirlenmesi. İşlevsel akademik becerilerin belirlenmesinin önemi. Öğretilecek işlevsel akademik becerilerin seçilmesi. İçeriğin Analizi: Kavram Analizi. Beceri analizi: Türkçe içeriğindeki becerilerin analizi, Matematik içeriğindeki becerilerin analizi, Fen Bilgisi içeriğindeki becerilerin analizi, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler içeriğindeki becerilerin analizi. Performans Belirleme ve Öğretim Amacı Saptama. İşlevsel Akademik Becerilerin Öğretiminde Kullanılan Öğretim Stratejileri. İşlevsel Akademik Becerilerin Öğretiminde Kullanılacak Araçlar. İşlevsel Akademik Becerilerin Öğretim Planı Hazırlama.

Akademik Olmayan Becerilerin Öğretimi

(3-0-3)

Öğrenmeyle ilgili temel kavramlar. Öğrenmenin özellikleri. Sistematik öğretim. Öğrenmenin aşamaları. Akademik olmayan becerilerin sınıflaması. Beceri öğretimi niçin önemlidir? Beceri öğretimi için temel kavramlar. Beceri analizinin özellikleri. Beceri öğretim programının aşamaları. Yanlışsız öğretim yöntemleri. Eşzamanlı ipucuyla öğretim. Sabit bekleme süreli öğretim. İpucunun giderek azaltılmasıyla öğretim. Aşamalı yardımla öğretim. Görsel destek sistemleri. Videoyla model olma. Özbakım becerileri (tuvalet, giyinme, yemek yeme becerileri). Kişisel bakım ve temizlik becerileri. İletişim becerileri. Günlük yaşam becerileri. Sosyal beceriler. İş ve meslek becerileri. Beceri öğretimine ailenin katılımını sağlama.

Özel Gereksinimi Olan Çocuklara Matematik Öğretimi

(3-0-3)

Matematik öğretiminde içerik ve süreç standartları. Matematik öğretimini etkileyen etmenler. Matematik öğretiminde değerlendirme. İşlem analizi ve hata analizi. Doğrudan öğretim yaklaşımı. Basamaklandırılmış yöntem. Matematik programını uygulama: Sayma Becerileri. Doğal sayı kavramlarının geliştirilmesi. Toplama ve çıkarma kavramlarının geliştirilmesi. Çarpma ve bölme kavramlarının geliştirilmesi. Temel ölçme ve kavram becerilerin geliştirilmesi. Geometri kavram ve becerilerin geliştirilmesi. Matematik öğretiminde bireyselleştirilmiş eğitim programlarının geliştirilmesi.

Zihin Engelinin Kavramsal ve Kuramsal Temelleri

(3-0-3)

Terimler ve tanımlar. AAIDD tanımlarının kuramsal temelleri. Sınıflama. Zekânın değerlendirilmesi. Uyumsal davranışların değerlendirilmesi. Tanılama.

Zihin Engelli Bireyler ve Kaynaştırma

(3-0-3)

Zihin engelli bireylerin farklı eğitim ortamları. Zihin engelli bireylere yönelik çeşitli kaynaştırma ortamları. Kaynaştırmaya yönelik değerlendirme. Zihin engelli bireylerin kaynaştırma ortamlarında kullanılabilecek öğretim yöntemleri. Kaynaştırma sınıflarını zihin engelli bireye hazırlamak. Kaynaştırma ve aile işbirliği. Zihin engelli bireylerin kaynaştırma uygulamaları konusunda araştırmalar.

Zihin Engellilerde Öğretmenlik Uygulaması

(2-2-3)

Bir öğrenci için davranış değiştirme programını uygulayabilecektir. Bir öğrenci için sosyal beceri öğretim programını uygulayabilecektir. Bir öğrenci için kavram öğretim programını uygulayabilecektir. Bir öğrenci için beceri öğretim programını uygulayabilecektir. Hazırladığı ders planlarını grup ve birebir öğretim etkinliklerinde uygulayabilecektir.

Özel Eğitimde Temel Konular

(3-0-3)

Özel eğitimin temel ilkeleri. Özel gereksinimli bireylerin kaynaştırması. Erken teşhis ve müdahale. Bireyselleştirilmiş eğitim. Öğretmen yetiştirme ve kaynaştırmaya hazırlık. Araştırma temelli öğretim yöntemleri. Okul geçişleri. Okul hayatından günlük yaşama geçiş. İş hayatına geçiş.

İşitme Engelliler ve Normal Çocuklarda Dil Gelişimi Kuramları

(3-0-3)

Dil ve iletişim nedir? Dilin özellikleri nelerdir? Türk dilinin özellikleri nelerdir? Normal ve işitme engelli çocukların ana dillerini öğrenmelerine ilişkin kuramlara genel bakış. Çevreci kuramlar. Doğuşancı kuramlar. Bilişsel kuramlar. Dil ve Beyin; Bilgi işleme kuramı. Etkileşimci kuramlar; Dil gelişimine katkıda bulunan faktörler. 0-12 aylık normal işiten ve işitme engelli bebeklerde dil gelişimi (Söz öncesi dönem). Sözel dönemde normal ve işitme engelli çocuklarda dil gelişimi.

İşitme Engelli Çocukların Konuşma Özellikleri

(3-0-3)

İletişim ve iletişimin tanımı. İletişim yolları. Konuşarak iletişimin kuralları. Duyma ve dinleme farklılığı. Konuşma ediniminde dinlemenin önemi. Söyleşinin aksamadan devam etmesi için gerekli kurallar. Sıra alma, göz ilişkisi ve dönüt verme davranışlarının söyleşideki önemi. Konuşma ediniminin evreleri ve bu evrede yetişkin çocuk etkileşimi. İşitme engellilerin konuşmalarındaki farklılıkların nedenleri. Parçasal özelliklerden kaynaklanan farklılıklar. Parçalar üstü özelliklerden kaynaklanan farklılıklar. Sözdizimsel ve ekbilgisel farklılıklar. Bu farklılıkların konuşma anlaşılabilirliğine etkileri.

İşitme Engelliler İçin Fen Bilgisi Eğitimi

(3-0-3)

İlköğretim okulu sınıflarının Fen Bilgisi üniteleri konu açılımı. Materyal hazırlama teknikleri. Materyal kullanma teknikleri. Deney nasıl yapılır? Deney sayfası hazırlama teknikleri. Konu açılımı. Materyallerin kontrolü. İzleyen etkinliğin hazırlanması ve uygulanması izleyen etkinliğin önemi. Yıllık Plan, Ünite planı. Değerlendirmenin önemi.

İşitme Engelli Çocuklar İçin Öğretme-Öğrenme Modelleri ve Öğretme Stratejileri I

(7-0-7)

Ders gözlemleri ve uygulama dosyası hazırlama. Ders gözlemleri ve uygulama dosyasının kontrolü ve birebir uygulama çalışması. Uygulamaların izlenerek değerlendirilmesi.

İşitme Engelli Çocuklar için Öğretme-Öğrenme Modelleri ve Öğretme Stratejileri II

(7-0-7)

Ders gözlemleri ve uygulama dosyası hazırlama. Ders gözlemleri ve uygulama dosyasının kontrolü ve grup dil dersi uygulama. Uygulamaların izlenerek değerlendirilmesi. Sınıf değişikliği ve uygulama dosyasına yeni bilgilerin eklenmesi ve ders gözlemleri.

İşitme Engelli Çocuklar ve Eğitimleri

(3-0-3)

İşitme engellilere yönelik genel bilgiler, işitmezliğin neden olduğu sorunlar, bu sorunlardan kaynaklanan iletişim, eğitim ve sosyal engelleri aşma yolları. Toplumda kullanılan iletişim yöntemleri, işiten toplumda kullanılan konuşmaya dayalı iletişim yöntemlerinin önemi ve sosyalleşmeye olan katkısı. Günümüz eğitim yöntemlerini inceleme, avantaj, dezavantajları. İşitme engelli çocukların eğitim tarihi ve günümüz eğitim yöntemlerine olan katkısı.

Görme Engelliler ve Erken Çocukluk Gelişimi

(3-0-3)

Görme engellilikte temel kavramlar. Görme engelinin nedenleri. Görme engelinin erken çocukluk döneminde tespiti. Görme engelli çocukların erken çocukluk gelişimleri. Erken müdahale yöntemleri. Erken çocukluk dönemi gelişimin çocukluk ve yetişkinlik dönemine etkileri. Erken çocukluk döneminde aile ile işbirliği.

Görme Engellilerin Eğitsel Değerlendirilmesi

(3-0-3)

Görme engellilerde değerlendirme yöntemleri. Eğitsel değerlendirmede uyarlamalar. Değerlendirme araç gereçleri. Formal ve informal değerlendirme yöntemleri. Eğitsel değerlendirme sonuçlarının yorumlanması ve BEP oluşturulmasında kullanılması. Eğitsel değerlendirmede farklı uzmanlarla işbirliği. Değerlendirme sürecine öğrenci ve aile katılımı.

Görme Engellilerin Erken Çocukluk Döneminde Değerlendirilmesi ve Eğitim Programı Hazırlanması

(3-0-3)

Görme engellilerin erken çocukluk dönemi özellikleri. Erken çocukluk döneminde görme engellilerde değerlendirme yöntemleri. Erken çocukluk döneminde değerlendirme araç gereçleri. Formal ve informal değerlendirme yöntemleri. Erken çocukluk döneminde değerlendirme sonuçlarının yorumlanması ve eğitim programlarının hazırlanması. Erken çocukluk döneminde değerlendirmede farklı uzmanlarla işbirliği. Değerlendirme sürecine aile ve çevre katılımı.

Görme ve Ek Engelli Öğrenciler İçin Öğrenim Desenlenmesi

(3-0-3)

Görme ve ek engelli olmaya neden olan rahatsızlıklar ve sendromları. Görme ve ek engelin çocukların gelişim ve öğrenme üzerindeki etkileri. Görme ve işitme engelinin etkileri, görme ve öğrenme güçlüğünün etkileri, görme ve ortopedik engelli y ada sağlık probleminin etkileri, görme ve ek engelli

öğrenciler için program ve öğretim metotları, dil ve iletişim becerilerini artırma, sosyal becerileri artırma, akademik becerileri geliştirme.

Görme Engelliler İçin Destekleyici Teknolojileri

(3-0-3)

Görme engellilerde destek sistemleri. Teknolojik destek araç gereçleri. Teknolojik olmayan destekleyiciler. Bilgisayarlar ve bilgisayar programları. Navigasyon sistemleri. Desteklerin eğitim ortamlarında kullanımı. Günlük hayatta desteklerin kullanımı. Destekleyici teknolojilerin bakımı ve sürdürülmesi.

Görme Engellilerde Erken Çocukluk Dönemi Eğitimi

(3-0-3)

Görme engellilerde gelişimsel gerilik kavramı ve gelişimsel geriliği olan çocuklar, görme engelliler için erken çocuklukta özel eğitimin tanımı, önemi, kuramsal yaklaşımları, tarihsel gelişimi, yasalarda erken çocuklukta özel eğitim, görme engellilerde erken çocuklukta özel eğitimde rol oynayan uzmanlar ve destek personel, görme engellilerde erken çocuklukta özel eğitime aile katılımı, görme engellilerde erken çocukluk döneminde tarama, tanılama, programlama amaçlı değerlendirme, standart ve alternatif değerlendirme yaklaşımları ve araçları, görme engellilerde erken çocukluk döneminde programa dayalı değerlendirme, standart ve alternatif yaklaşımlar. Bireyselleştirilmiş aile hizmet planı-BAHP, görme engellilerde geçiş süreci, görme engellilerde eğitim sunma modelleri ve öğretim yaklaşımları.

Görme Engellilerde Sosyal Beceri Eğitimi

(3-0-3)

Sosyal beceri tanımı, sosyal beceri türleri, sosyal beceri yetersizlikleri ve saldırgan davranış. Zihin engelli çocuklarda ve yaygın gelişimsel bozukluk sergileyen çocuklarda sosyal ve duygusal gelişim. Sosyal duygusal becerilerin ve akran ilişkilerinin değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarına uygun sağıltımların desenlenmesi. Duygusal yeterlilik. Duyguları farketme, anlama ve ifade etme. Duygusal yeterliliği destekleyici aktiviteler. Erken çocukluk döneminde sosyal becerilerin öğretimi-Oyun becerilerinin öğretimi-Fırsat Öğretimi. Erken çocukluk döneminde sosyal becerilerin öğretimi-Arkadaşlık becerilerinin öğretimi. Arkadaşlık becerileri aktiviteleri. Okul çağı çocuklarında sosyal beceri öğretimi-Doğrudan Öğretim Yöntemi. Okul çağı çocuklarında sosyal beceri öğretimi-Akran aracılığı ile sosyal beceri öğretimi. Okul çağı çocuklarında sosyal beceri öğretimi- Sosyal hikayeler sağıltımı. Okul çağı çocuklarında sosyal beceri öğretimi-Bilişsel Strateji Öğretimi ve Saldırgan davranış. Sosyal beceri öğretiminde teknolojinin kullanımı-videolarla model olma.

Görme Engelli Bireylere Tamamlayıcı Becerilerin Kazandırılması

(3-0-3)

Görme engellilere beceri kazandırma. Beceri analizi. Tamamlayıcı becerilerin belirlenmesi. Becerilerin bireysel ihtiyaçlara göre sınıflandırılması. Beceri kazandırma sürecinin planlanması. Beceri kazandırma sürecinde değerlendirme ve geri dönüt. Becerilerin genellenmesi ve akıcılığının kazandırılması.

Üstün Zekalılarda Erken Eğitim

(3-0-3)

Erken Eğitim: Temel Kavramlar. Üstün Zeka/Yetenek ve erken eğitimin önemi. Üstün Zekalı/Yetenekli Küçük Çocukların Özellikleri. Eğitim ve Öğretim Ortamları. Farklı Programlar. Literatüre Dayalı Konuyu Belirleme. Makale inceleme ve değerlendirme.

Zeka, Üstün Zeka ve Yaratıcılık Kuramları

(3-0-3)

Zeka konusunu çalışın öncüler: Galton, Binet, Spearman, Terman. Prototip zeka testleri, zeka testlerinin gelişim süreci. Zeka tanımları ve kuramları (Knowns and Unknowns). Zeka artışı. Zeka testleri. Üstün zekanın kalıtımı ve gelişimi. Emergenik Kalıtım ve Epigenetik Gelişim Kuramı (Simonton). Üstün Zeka Kriterleri. Beşgen Kuram (Sternberg & Zhang). Üstün zekalıların özellikleri.

Üstün Zekanın/Üstün Yeteneğin Kategoriksel ve Hiyerarşik Doğası (Tannenbaum). Üstün zekalı öğrencilerin tanınması. Tanılamada sorunlar. Yaratıcılık ve Üstün Zeka. Türk Kültürü'nde üstün zeka ve yaratıcılık.

Üstün Zekalılar Öğretimi II: Yaratıcı Düşünce Modelleri

(3-0-3)

Yaratıcılık tanımları. Yaratıcılık kuramları. Yaratıcı öğretim yöntemleri. Hilda Taba'nın Kavram Gelişimi Stratejisi. Hilda Taba'nın Veri Yorumu Stratejisi. Seçici Problem Çözümü Stratejisi. Yaratıcı Problem Çözümü Stratejisi. Yaratıcı Zıt Düşünme. Sosyal Bağlamda Aktif Düşünme. DISCOVER Problem Matrisi. Yaratıcılık testleri. Etik İnkilemlerin Çözümü. Etiksel Mantık Gelişimi. Gerilim Durumlarının Çözümü.

Üstün Zekalılar ve Aile Ortamı

(3-0-3)

Aile ve Toplum. Aile Katılımı: Dünü, Bugün ve Gelecekteki Eğilimler. Aile Özellikleri, Aile Dinamikleri, Tepkileri, Aile Gereksinimleri ve Değerlendirilmesi. Ailelere sağlanabilecek destekler, duygusal destek, kardeşlere ve aile büyüklerine destek (dedeler, neneler), stresle başa çıkma yolları. Hizmet Sunanlarla Aileler Arasındaki Koordinasyon ve İlişkiler, Etkileşim ve İşbirliği. Ailelerle İletişim, Aile eğitimi yaklaşımları aile eğitimi programları. Okul Merkezli Programlar. Ev Merkezli Programlar. Etkili Okul Aile İşbirliği. Olumlu Davranış Desteği, Davranış Yönetimi, Beceri Kazandırma alanlarında aile eğitimi programları. Ailelere Yönelik değerlendirme araçları, ölçekler. Geçiş Dönemi ve Yetişkinlikte Ailelerle Çalışma.

Okuma Akıcılığının Geliştirilmesi

(3-0-3)

Okumada temel kavramlar. Akıcı okuma ve okuduğunu anlama. Akıcı okumayı geliştiren öğretim yöntemleri. Okuma problemi olan çocuklarda akıcı okuma problemleri. Akıcı okumaya yönelik müdahale yöntemleri ve programları. Akıcı okumaya yönelik bilimsel araştırmalar.

Okuduğunu Anlama Stratejileri

(3-0-3)

Okuduğunu anlama ve okuma eğitimi. Okuduğunu anlamayı geliştiren öğretim yöntemleri. Okuma problemi olan çocuklarda okuduğunu anlama problemleri. Okuduğunu anlamaya yönelik müdahale yöntemleri ve programları. Okuduğunu anlamaya yönelik bilimsel araştırmalar.

Öğrenme Güçlüğünde Tanı ve Değerlendirme

(3-0-3)

Öğrenme güçlüğü tanımları. Öğrenme güçlüğü tanılama kullanılan yöntemler. Değerlendirme sürecinin geliştirilmesi. Formal ve informal değerlendirme yöntemleri. Tıbbi ve eğitsel tanılama. Türkiye’de öğrenme güçlüğü olan bireylerin tanılama ve değerlendirme süreci.

Öğrenme Güçlüğü’nün Erken Çocukluk Dönemi Belirtileri

(3-0-3)

Öğrenme güçlüğü ve erken çocukluk dönemi. Öğrenme güçlüğü’nün erken çocukluk döneminde belirtileri. Erken çocukluk dönemi belirtilerini değerlendirme yöntem ve araç gereçleri. Erken çocukluk döneminde öğrenme güçlüğü olan çocuklara yönelik müdahale yöntemleri ve programları. Türkiye’de erken çocukluk dönemi ve öğrenme güçlüğü olan bireyler.

Öğrenme Güçlüğü Araştırmaları

(3-0-3)

Öğrenme güçlüğü araştırmalarının incelenmesi. Okuma problemleri ve öğrenme güçlüğü araştırmaları. Yazma problemleri ve öğrenme güçlüğü araştırmaları. Matematik problemleri ve öğrenme güçlüğü araştırmaları. Dünyada ve Türkiye’deki öğrenme güçlüğü araştırmalarının karşılaştırılması.

Aile Eğitimi

(3-0-3)

Aile ve Toplum. Aile Katılımı: Dünü, Bugün ve Gelecekteki Eğilimler. Aile Özellikleri, Aile Dinamikleri, Tepkileri, Aile Gereksinimleri ve Değerlendirilmesi. Ailelere sağlanabilecek destekler, duygusal destek, kardeşlere ve aile büyüklerine destek (dedeler, neneler), stresle başa çıkma yolları. Ailelerle İletişim. Aile eğitimi yaklaşımları aile eğitimi programları. Ailelerle birlikte çalışma ve işbirlikçi öğretim uygulamaları, Etkili okul aile işbirliği. Ev Merkezli Programlar. Aile eğitimi programları. Olumlu Davranış Desteği, Davranış Yönetimi, Beceri Kazandırma ve Akademik becerilerin öğretimi alanlarında aile eğitimi programları. Geçiş Dönemi ve Yetişkinlikte Ailelerle Çalışma. Çocuk istismarı ve ihmali. Ailelere yönelik değerlendirme araçları, ölçekler. Aile eğitimi programlarının uygulanmasında etik konular.

Erken Eğitim Programı**(3-0-3)**

Erken Eğitim. Erken eğitim hizmetleri ve erken eğitim programları uygulama çeşitleri. Küçük Adımlar Programı ve Gelişim Alanları. İletişim becerilerini değerlendirme ve öğretim programı hazırlama. Diğer gelişim alanlarında değerlendirme yapma ve öğretim programı hazırlama. Öğretim yapma. Öğretim programını değiştirme.

Bebek ve Çocuklarda Motor Gelişim**(3-0-3)**

Normal motor gelişime giriş. Normal motor gelişim evreleri. Motor gelişim göstergeleri. Motor gelişim göstergeleri. Nöro-gelişimsel bozukluklarda motor gelişim. Zihin engellilerde motor gelişim. Kas hastalıklarında motor gelişim. Otizmde motor gelişim. Motor öğrenme. Motor gelişimin değerlendirilmesi. Motor beceri testleri. Gözlem.

Okulöncesi Düzeyde Gelişimsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin Etkinlik Temelli Öğretim Uygulamaları**(3-0-3)**

Bu dersin sonunda; öğrenciler doğal ortamda kullanılan öğretim tekniklerinin (naturalistic instruction techniques) temel özelliklerini ve öğretim ortamlarında neden bu tekniklere gereksinim duyulduğunu söyleyebileceklerdir. Doğal ortamda kullanılan öğretim teknikleri arasında yer alan etkinlik temelli öğretimi (activity based intervention) ve etkinlik temelli öğretimde yer alan temel öğeleri tanımlayabileceklerdir. Tek basamaklı ya da zincirleme davranışlar için etkinlik temelli öğretim programı planlayabileceklerdir.

Erken Çocuklukta Özel Eğitimde Değerlendirme**(2-2-3)**

Erken tarama ve tanılamamanın önemi. Değerlendirmeye ilişkin teorik yaklaşımlar. Gelişimsel, davranışsal, bilişsel ve ekolojik yaklaşım. Erken çocukluk döneminde tarama, tanılama. Programlama amaçlı değerlendirme (0-3 yaş). Standart ve alternatif değerlendirme yaklaşımları ve araçları. Erken çocukluk döneminde tarama, tanılama. Programlama amaçlı değerlendirme (3-6 yaş). Standart ve alternatif değerlendirme yaklaşımları ve araçları. Planlama: Bireysel Aile Hizmet Planı-BAHP (0-3 yaş) ve Bireysel Eğitim Planı (BEP) geliştirme (3-6 yaş). Geçiş süreci ve planlanması.

Erken Çocuklukta Özel Eğitim Sunma Modelleri ve Öğretim Yaklaşımları**(2-2-3)**

Erken çocuklukta özel eğitim sunma modelleri. Eve, kuruma ve ev/kuruma dayalı hizmet sunma. Farklı modellerin ilkeleri, faydaları ve eksiklikleri. Ev ziyaretleri: Önemi, ilkeler ve uygulamalar. Farklı hizmet modellerinin etkililiği. Hizmet sunmada işbirliği ve ekip yaklaşımı. Farklı işbirliği modelleri. Türkiye'de 0-6 yaşa yönelik özel eğitim sunma modelleri.

Erken Çocuklukta Özel Eğitimde Aile-Merkezli Uygulamalar

(2-2-3)

Temel kavramlar ve aile dinamikleri. Aile tepkileri: Ailede ilk farkına varış, tanı, uyum süreci. Ailelere yönelik hizmetler. Aile eğitimi yaklaşımları. Anne-baba olarak anne-babalar. Öğretici olarak anne-babalar. Savunucular olarak anne-babalar. Aile eğitimi programlarının geliştirilmesi. Anne-baba, büyük anne-baba, kardeşler. Program uygulamaları: Anne-çocuk etkileşimi, oyun, gelişimin desteklenmesi.

Erken Çocuklukta Özel Eğitimde Bilimsel Dayanaklı Uygulamalar

(3-0-3)

Bilimsel dayanaklı uygulamalar. Okula hazırlık. En iyi uygulamalar. Değerlendirme. Gerilik gösteren ya da risk grubunda olan çocuklar için erken eğitim uygulamaları. Etkili önleyici programları. Anaokuluna hazırlık için iyi geçiş uygulamaları. Bilimsel araştırma süreçleri. Öğrenci başarısını değerlendirme. Ev-merkezli uygulamalar. Okul dönemi hizmetleri. Okul dışı hizmetler. Alanın geleceği.

Erken Çocuklukta Özel Eğitimde Çağdaş Yaklaşımlar

(2-2-3)

Erken çocuklukta özel eğitim alanında bilimsel dayanaklı çağdaş uygulamaların belirlenmesi ve değerlendirilmesi. Farklı gelişimsel yetersizlikleri olan 0-6 yaş dönemi çocuklara ve ailelerine yönelik erken eğitim bilimsel dayanaklı uygulamaların etkililiğinin değerlendirilmesi. Uluslararası ve ulusal erken çocuklukta özel eğitim uygulamalarının incelenmesi ve değerlendirilmesi.

Erken Çocuklukta Özel Eğitimin Kuramsal Temelleri

(2-2-3)

Erken önleme ve erken çocuklukta özel eğitime ilişkin teorik yaklaşımlar. Biyolojik, bilişsel, gelişimsel, psikoanalitik, davranışsal ve eğitsel yaklaşımlar. Karşılıklı etkileşim (Transaksiyonel) yaklaşımı. Bağlanma teorisi, sosyal öğrenme teorisi, erken çocuklukta özel eğitime ilişkin teorilerin uygulamaya yansımaları.

Orta ve İleri Derecede Yetersizliği Olan Çocukların Öğretimi

(3-0-3)

Bu dersin sonunda; öğrenciler orta ve ileri derecede yetersizliği olan bireylere öğretim sunma konusundaki araştırma gereksinimlerini belirleyebilecek. Çalışma konusunda kaynak taraması yapabilecek. Kaynak taramasını rapor yazma ilkelerine göre hazırlayabilecek. Uygulamanın yöntem bölümünü geliştirebilecek. Uygulama sürecini hazırlayabilecek. Veri toplama sürecini belirleyebilecek. Hazırladığı araştırma önerisini uygulayabilecek. Dönem boyunca tamamladığı çalışmayı tek-denekli araştırmalara uygun biçimde raporlaştırabilecek.

Çok Engelli Çocuklar için Öğretimin Desenlenmesi

(3-0-3)

Birden fazla yetersizliği olan çocukların karakteristik özellikleri, öğrenme stilleri, eğitsel değerlendirilmeleri ve değerlendirmede alternatif yöntemler, çok engelli çocuklarla gerçekleştirilen

bilimsel araştırmalar, öğretim desenlemede gerçekleştirilecek uyarlamalar, çok engelli çocuklarla öğretim sürecinde uzman ve aile işbirliği süreçleri.

Çok Engellilerde İletişim Yöntem ve Teknikleri

(3-0-3)

Çok engelli çocukların işlevsel işitme ve görme değerlendirmelerinin yapılması. Çok engelli bir öğrencinin var olan iletişim yönteminin (sembolik-sembolik olmayan) belirlenmesi. Çok engelli çocuklarla çalışmak için dikkat edilmesi gerekenler. Çok engelli çocuklar için uygun iletişim çevresi yaratmak. Sembolik ve sembolik olmayan iletişim yöntemleri. Çok engelli ocuklarda Alternatif Arttırıcı İletişim sistemleri. AAC iletişim sistemlerinin eşitleri, etkililikleri, nasıl kullanıldıkları. Resimli iletişim sistemleri. Dokunsal ipuçları (tactile cues). Dokunma ipuçları (touch cues). Nesne ipuçları (object cues). Dokunsal sembol sistemleri (tangible symbol). Çok engelli çocukla iletişim sisteminin aile ile belirleme ve aileyi işin içine katma.

Çok Engellilerde Kaynaştırma

(3-0-3)

Çok engellilerin özel eğitiminde yerleştirme yaklaşımları, birlikte ve ayrı eğitim. Yasal düzenlemelerde kaynaştırma, en az kısıtlayıcı eğitim ortamı kavramı, tarihçe ve yasal dayanaklar, kaynaştırma türleri. Destek özel eğitim hizmetleri; danışmanlık, sınıf-içi destek ve kaynak oda. Çok engellilerin kaynaştırmasında işbirliği, tanımı, önemi ve türleri. Türkiye’de çok engellilerin kaynaştırması, kaynaştırmanın başarısını etkileyen etmenler, çok engellilerde kaynaştırma ile ilgili araştırmalar.

Otistik ocukların Eğitimi

(3-0-3)

Otistik spektrum bozuklukları: Tarihçe ve sınıflama. Otistik belirtiler: Sosyal etkileşim, iletişim ve ilgiler/davranışlar. Otizmde bilimsel dayanaklı uygulamalar. Otistik bireylere hizmet sunan program örnekleri. Otistik bireylerin iletişim becerilerini geliştirme önerileri. İfade edici dil becerisi kazandırmaya yönelik bir uygulama olarak fırsat öğretimi. OÇİDEP: Otistik ocuklar İçin Davranışsal Eğitim Programı. Temel dikkat ve etkinliğe katılım becerilerinin kazandırılması. Temel taklit becerilerinin kazandırılması. Temel eşleme becerilerinin kazandırılması. Temel alıcı dil becerilerinin kazandırılması. Temel oyun becerilerinin kazandırılması. Öğretimin değerlendirilmesi ve ileriye dönük planlama yapılması.

Kaynaştırma Öğrencilerine Destek Sağlayacak Öğretmen Yardımcılarının Yetiştirilmesi

(3-0-3)

Kaynaştırma ortamlarında öğretmen yardımcısının önemi. Öğretmen yardımcısının tanımı. Öğretmen yardımcısı kullanma modelleri. İşbirliği süreçleri. Sınıf içi uyarlamalar. Matematik dersinde yapılabilecek uyarlamalar. Sosyal bilgiler dersinde yapılabilecek uyarlamalar. Fen bilgisi dersinde yapılabilecek uyarlamalar. Okuma-yazma öğretimi dersinde yapılabilecek uyarlamalar.

Yanılsız Öğretim Yöntemleri

(3-0-3)

Öğrenme Öğretme. Etkili öğretim. Uyarın kontrolü. Uyarın kontrolü transferi. Etkililik verimlilik. Sosyal geçerlik. Öğretim düzenlemeleri. Öğrenmenin aşamaları. Gözleyerek öğrenme. Hedeflenmeyen bilgi kazanımı. Sistematik öğretim ve aşamaları. Öğretim yöntemine karar verirken dikkat edilecek noktalar. Veri toplama yöntemleri. Güvenirlik analizleri. Tek-denekli araştırma modelleri. ABAB modeli. Çoklu yoklama modeli. Çoklu başlama modeli. Yanılsız öğretim yöntemleri. Öğretimde ipuçlarının kullanımı. Artan bekleme süreli öğretim. Sabit bekleme süreli öğretim. Eşzamanlı ipucuyla öğretim. İpucunun giderek arttırılmasıyla öğretim. İpucunun giderek azaltılmasıyla öğretim. Doğal öğretim yöntemleri. Akran merkezli öğretim.

Kaynaştırma Ortamlarında Sınıf ve Davranış Yönetimi

(3-0-3)

Normal sınıflarda bulunan özel gereksinimli öğrencilerin gereksinimlerini karşılamak için kullanılabilir davranış yönetimi kuramları, teknikleri ve yöntemleri. Kaynaştırma sınıflarındaki öğretmenlerle işbirliği. Teknik ve yöntemleri kullanma fırsatı oluşturma. Sınıf yönetimi ilkeleri ve kaynaştırma. Kaynaştırma sınıflarını özel gereksinimli öğrenci için hazırlama. Özel gereksinimli öğrenciyi kaynaştırma sınıfı için hazırlama.

Kaynaştırma Ortamlarında Öğretmen-Öğrenci İlişkisi

(3-0-3)

Kaynaştırma sınıflarında etkili iletişim. Öğretmen tutum ve davranışları. Olumlu sınıf iklimi oluşturma. Özel gereksinimli öğrenci – öğretmen ilişkisi. Özel gereksinimli öğrenci – normal öğrenciler ilişkisi. Kaynaştırma ortamlarında dikkat edilmesi gereken unsurlar. Olumlu sınıf yönetimi. Olumlu davranış desteği.

Kaynaştırma Araştırmaları

(3-0-3)

Kaynaştırmaya yönelik araştırmalar. Öğretmen merkezli araştırmalar. Özel gereksinimli öğrenci merkezli araştırmalar. Akran ve aile ile ilgili araştırmalar. Kaynaştırmanın başarıya ulaşmasında araştırmaların önemi. Uluslararası ve ulusal araştırmaların karşılaştırılması.

Çocuklarda Dil Bozuklukları: Terapi Yaklaşımları

(3-0-3)

Değerlendirme (tanım, yaklaşım ve türleri). Değerlendirme araçları nelerdir? Dil müdahalesi nedir? Müdahale modelleri ve prosedürleri. Terapi planları geliştirme; terapi amaçlarını belirleme. Terapist merkezli yaklaşımlar. Çocuk merkezli yaklaşımlar. Hybrid yaklaşımlar. Spontan konuşmayı kolaylaştırma. Akranlarıyla olumlu sosyal ilişkileri kolaylaştırma. Sınıf temelli uygulamalar. Müdahale sürecine ailenin katılımı.

Alternatif İletişim Yöntem ve Teknolojileri**(2-0-2)**

İnsanlar arası iletişim ve etkileşime ilişkin temel terimler, kavramlar ve bilgiler. ADİS çerçevesinde sinyal-sembol-kanal kavramları. Göstergenin tanımı ve insanlar arası kasıtlı etkileşimdeki rolü. Gösterge türleri ve tanımları. Destekleyici sistemler ile alternatif sistemlerin tanımlanması. ADİS'in temel özellikleri. ADİS Değerlendirmesi. ADİS Müdahalesi. Gelişimsel Yetersizliği Olan Bireyler için ADİS. Edinilmiş Yetersizliği Olan Bireyler için ADİS.

İşlevsel İletişim Öğretimi**(2-0-2)**

Doğal öğretim nedir? Öğretim Fırsatları Yaratma. Yardım/İpucu Sunma Teknikleri. Fırsat Öğretimi. Temel Sohbet Becerileri. Sıra Alma Becerileri. Öğretici Konuşma. Ödüllendirme. Öğretici Sorular. Dili Genişletme. Yönlendirici Dil.

Programa başlayacak öğrencilerin farklı disiplinlerden gelmesi durumunda, bunlara Bilimsel Hazırlık Programı uygulanacaktır. Öğrencilerin mezun oldukları alana bağlı olarak, en az 4 en fazla 8 ders alarak bilimsel hazırlığı başarıyla tamamlamaları gerekmektedir.

Bilimsel Hazırlık Dersleri

Dersin Adı	Saat T+U	Krd	AKTS
Özel Eğitim (Special Education)	4+0	4	6,0
Psikolojiye Giriş (Introduction to Psychology)	3+0	3	5,0
Erken Çocuklukta Özel Eğitim (Early Childhood Special Education)	3+0	3	4,0
Uygulamalı Davranış Analizi (Applied Behavior Analysis)	4+0	4	6,0
Eğitsel Davranışsal Ölçme ve Değerlendirme (Educational Behavioral Measurement and Evaluation)	4+0	4	6,0
Zihin Engelliler ve Eğitimi (Individuals with Cognitive Disabilities and their Education)	3+0	3	5,0
Bireysel Farklar ve Psikolojiye Yaklaşımları (Individual Differences and Psychological Approaches)	3+0	3	5,0
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları (Individualized Education Programs)	2+0	2	3,0
Kaynaştırma ve Destek Özel Eğitim Hizmetleri (Inclusion and Special Education Services)	2+0	2	3,0
Aile Eğitimi ve Rehberliği (Family Education and Guidance)	3+0	3	4,0